

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 41 RvO SP en PvdA
over aanbestedingsprocedures grote projecten
en bevordering werkgelegenheid

Steller R.H. Bonting

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 87 41 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 4908093
Datum 17-03-2015 Uw brief van 26-2-2015 Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen onze antwoorden op de door de heren Loopstra (PvdA) en Koks (SP) gestelde vragen over de aanbestedingsprocedures grote projecten en de bevordering van de werkgelegenheid. De brief van de vragenstellers treft u aan als bijlage.

Alvorens in te gaan op de beantwoording willen wij benadrukken dat wij de aandacht voor dit onderwerp met u delen. Inmiddels zijn er ook al de nodige stappen gezet, waaronder het onlangs door uw raad vastgestelde nieuwe inkoopbeleid. Daarnaast volgen wij nauwgezet de ontwikkelingen en gevolgen van de Wet Aanpak Schijnconstructies en de nieuwe Europese aanbestedingswet. Wij agenderen het vraagstuk actief, zowel intern als extern.

- 1) Bent u net als de PvdA en de SP ook bezorgd over het feit dat er bij de aanbesteding en de daaropvolgende onderaanbesteding van grote projecten in onze stad en regio wederom sprake kan zijn van schijnconstructies? Zo ja, wat gaat u daar aan doen? Zo nee, kunt u goed onderbouwd aangeven waarom u niet bezorgd bent?*

Ja, wij zijn ook bezorgd dat er wellicht ruimte bestaat voor schijnconstructies bij de uitvoering van op handen zijnde grote projecten in de stad. Wij vinden het onaanvaardbaar dat bij (grote) projecten in onze stad gebruik wordt gemaakt van deze constructies. Wij zijn hierover in gesprek met de partners waarmee wij binnen deze projecten samenwerken. Daarnaast volgen wij nauwgezet de ontwikkelingen en voortgang van de wetgeving op dit terrein zoals de Wet Aanpak Schijnconstructies, de op handen zijnde nieuwe Europese aanbestedingswet en de mogelijke implicaties daarvan.

Wij zijn dan ook tevreden met deze ontwikkelingen en verwachten dat ons dit meer mogelijkheden biedt en kan helpen om onze rol beter te pakken.

- 2) *U gaat uitvoering geven aan bovengenoemde moties (moties werkgelegenheid AZR (25 juni 2014) en inzet werkzoekende bouwvakkers in het aardbevingsgebied (24 september 2014) Op welke manier gaat u zich hard maken om er voor te zorgen dat werkzoekenden uit stad en regio volop deel kunnen nemen aan de uitvoering van de grote projecten die aanbesteed worden?*

In de arbeidsmarktregio richten wij ons op iedereen die op zoek is naar werk. De crisis in de bouwsector met als gevolg een toenemend aantal werklozen in deze sector staan daarbij structureel op de agenda.

Ten aanzien van de motie werkgelegenheid AZR verwijzen wij u naar onze beantwoording van vraag 9.

Ten aanzien van de motie 'inzet werkzoekende bouwvakkers in het aardbevingsgebied' het volgende. Mocht blijken dat wij als opdrachtgever gaan optreden dan passen wij hier ons inkoopbeleid, waarin 'social return' en het 'lokaal bedrijfsleven' duidelijke onderdelen van zijn, toe. Hierbij overigens rekening houdende met lopende contractafspraken. Wij denken dat we hiermee voldoende instrumenten in handen hebben om invulling te kunnen geven aan beide moties.

- 3) *Bent u met ons van mening dat het in de aanbestedingsvoorwaarden opleggen van gelijke verplichtingen ten aanzien van wet- en regelgeving, arbeidsvoorwaarden, etc. voor hoofd- en onderaannemers plus effectieve controle op naleving de regionale werkgelegenheid ten goede komt? Zo nee, waarom niet?*

Wij verwachten dat het toepassen van het nieuwe inkoopbeleid effect heeft op het stimuleren van de regionale werkgelegenheid.

De uitspraak of genoemde maatregelen een meetbaar effect opleveren voor de regionale werkgelegenheid kunnen wij onvoldoende objectief beoordelen. Dit heeft er onder meer mee te maken dat het verband lastig te meten is en dat er niet altijd sprake is van een duidelijk causaal verband tussen beide onderdelen.

- 4) *Is het college van mening dat zij ook bij private aanbestedingsprocedures een voortrekkersrol dient te vervullen om arbeidsrechtelijke misstanden te voorkomen en tegen te gaan? Zo, ja op welke manier gaat u dat doen en kunnen wij ook een notitie op dit gebied tegemoet zien.*

Wij zijn van mening dat wij ons als goed opdrachtgever gedragen. Voor zover deze vraag betrekking heeft op procedures die niet door de gemeente worden uitgevoerd als zijnde opdrachtgever, maar waar wij wel als partner optreden, dan proberen we deze voortrekkersrol zo goed mogelijk in te vullen. Zie als voorbeeld ook onze beantwoording van vraag 6.

Als het specifiek gaat om het tegengaan van misstanden, zien wij dit duidelijk als taak van de inspectie van het ministerie van SZW en aan het binnen de branche zelf opgezette 'Bureau naleving & werkingssfeer'.

- 5) *Bent u van mening dat de gemeentelijke aanbestedingsprocedure op korte termijn aangepast dient te worden in de lijn hetgeen de Wet Aanpak Schijnconstructies beoogt? Zo ja, wanneer bent u dat van plan te doen? Zo nee, wat gaat u dan ondernemen om misstanden bij de uitvoering van werken na aanbestedingsprocedures te voorkomen?*

Recent is de Wet Aanpak Schijnconstructies aangenomen door de Tweede Kamer. Naar verwachting zal deze in werking treden per 1 juli 2015. We brengen nu in kaart wat de gevolgen daarvan zijn ten aanzien van onze aanbestedingsprocedure, waarmee we voorsorteren op een besluit door de Eerste Kamer.

- 6) *De FNV heeft een voorbeeld regeling ontworpen ten behoeve van het aanbesteden van projecten (zie bijlage). Deze voorbeeldregeling is meerdere keren aan de Gemeente aangeboden en onlangs nog op 17 februari j.l. besproken met juristen en inkoopadviseurs van onze Gemeente. Wat vindt u van deze voorbeeld regeling en vindt u deze regeling ook toepasbaar in onze gemeente en voor het eerst bij de aanbesteding Zuidelijke Ringweg? Zo ja, wanneer kunnen wij voorstellen in deze verwachten? Zo nee, heeft u zelf ideeën om bij aanbestedingsprocedures misstanden te voorkomen?*

In de beantwoording van vraag 5 geven wij aan dat wij op korte termijn onderzoek doen naar de inhoud van de nieuwe wet en de mogelijke gevolgen daarvan ten aanzien van onze aanbestedingsprocedure. In dit onderzoek zal de voorbeeld regeling van de FNV zeker worden meegenomen. Wij willen daarbij ook gebruik maken van de kennis van de FNV en de huidige contacten hierover met de FNV voortzetten.

De aanbesteding ARZ is een bijzondere aanbesteding. RWS is de aanbestedende dienst, maar in overleg en samenwerking met provincie en gemeente wordt de aanbesteding voorbereid. We zien het als een gedeelde verantwoordelijkheid om te komen tot een verantwoorde aanbesteding. Wij zijn op dit moment dan ook in gesprek met RWS en provincie over aanpak van de schijnconstructies en het voorstel van de FNV in het bijzonder. Overigens wordt de discussie tussen RWS en FNV op landelijk niveau gevoerd. Wij zijn optimistisch gestemd over de afspraken die deze partijen op landelijk niveau met elkaar willen maken.

7) De FNV regeling beoogt met name effectieve controle door een extern bureau mogelijk te maken bij hoofd- en onderaannemers op naleving van de aanbestedingsbepalingen ten aanzien van het personeel. Bent u het met de FNV eens dat controle zoals omschreven noodzakelijk is om uitbuiting, verdringing op de arbeidsmarkt en oneerlijke concurrentie te voorkomen? Zo nee, op welke wijze denkt u op de naleving van de aanbestedingsbepalingen toe te zien zodanig dat deze ongewenste effecten worden voorkomen?

Ja. De wijze waarop de controle wordt voorgeschreven en uitgevoerd moet wel uitvoerbaar zijn met het oog op de wettelijk bescherming van privacy. Bescherming van privacy mag echter nooit een reden zijn om uitbuiting toe te staan. Wij kijken daarbij met interesse naar de voorbeeldconstructies die in het kader van de Aanpak Ring Zuid worden verkend op wenselijkheid en haalbaarheid.

8) U zit in de stuurgroep inzake de aanleg van de Zuidelijke Ringweg, die voor het Stationsgebied en die voor de HOV-as west. Formeel bent u niet de opdrachtgever in de komende aanbestedingsprocedures waarbij u in alle drie projecten sterk de gezamenlijke verantwoordelijkheid benadrukt. Bent u ook van mening dat u bij de aanbesteding medeverantwoordelijk bent voor het voorkomen van misstanden en schijnconstructies? Zo ja, hoe gaat u die rol oppakken? Zo nee, waar ligt dan uw verantwoordelijkheid bij de aanbesteding van deze trajecten?

Zie ons antwoord op vraag 6.

- 9) *Bij een raadsbijeenkomst over de aanleg van de ZRW kregen wij summiere informatie over het toepassen van de Social Return On Investment (SROI). 'Het wordt geen pilot van Rijkswaterstaat, het moet beheerst worden toegepast en de markt moet in haar kracht gelaten worden' waren de uitspraken die bij deze bijeenkomst werden gebezigd. Kan het college aangeven wat hiermee bedoeld wordt en wat dit betekent voor de mensen in de stad met een grote afstand tot de arbeidsmarkt? Kunt u garanderen dat het protocol Social Return voor 100% wordt nageleefd?*

Wat bedoeld wordt is dat SROI geen standaard beleid is voor Rijkswaterstaat, maar gelet op de regionale inbreng en het beleid van provincie en gemeente SROI een belangrijk onderdeel van het contract zal uitmaken. De uitspraak over de markt gaat over het stellen van reële doelen aan de aannemer. Over de concrete invulling zijn wij nog in gesprek. Wij geven niet de garantie dat het protocol SROI voor 100% wordt nageleefd, om de simpele reden dat de drie partners elk hun eigen beleid kennen op dit vlak, en het voorstel voor de ARZ een resultante daarvan zal zijn. Over het eindresultaat zullen wij u informeren.

- 10) *Er worden in de stad en regio projecten uitgevoerd waarbij u niet de (hoofd) aanbestedder bent. Bent u desalniettemin voornemens om bedrijven die verantwoordelijk zijn voor misstanden op het arbeidsrechtelijke vlak bij deze projecten sancties op te leggen? Zo ja, indien juridisch mogelijk, bent u dan van plan om de samenwerking met deze partijen op te zeggen en/of in de toekomst met deze bedrijven geen zaken mee(r) te doen? Zo nee, kunt u goed onderbouwd aangeven waarom u dat niet van plan bent?*

Dit onderdeel heeft onze bijzondere aandacht. Gezamenlijk met het genoemde onderzoek in vraag 5 en op basis van de aanstaande nieuwe aanbestedingswet gaan we ook hier onderzoeken wat daarin onze mogelijkheden zijn.

- 11) *Bent u in staat en bereid om zodra de aanbesteding van een project gerealiseerd is de raad te informeren omtrent:*
- a. de te realiseren regionale werkgelegenheid in mensjaren werk?*
  - b. het aantal mensuren werk dat gerealiseerd wordt ten aanzien van de in de gemeentelijke SROI regeling omschreven doelgroepen waaronder werkloze jongeren*
  - c. op welke wijze malafide praktijken worden tegengegaan?
Zo nee, waarom niet.*
- a. Zoals eerder aangegeven bij vraag 3. is het op dit moment niet mogelijk om dergelijke (gedetailleerde) informatie te presenteren.
- b. Momenteel maakt Social Return deel uit van programma 1 in de gemeentebegroting. Als zodanig wordt in de gemeenterekening verslag gedaan van het aantal gerealiseerde plaatsingen.
- c. Door het toepassen van wet- en regelgeving, aangevuld met het inkoopbeleid streven wij ernaar om aan de voorzijde van het proces slechts bonafide ondernemers te selecteren. Op deze wijze trachten wij malafide praktijken zoveel mogelijk te voorkomen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Schriftelijke vragen ex Art 41 RvO

Aan: Het college van B&W van Groningen

Betreeft: Aanbestedingsprocedures grote projecten en bevordering werkgelegenheid

Datum: 26 februari 2015

Geacht College,

Binnenkort zullen er grote projecten in en rondom onze stad aanbesteed worden. Te denken valt aan de aanleg van de Zuidelijke Ringweg, aanpak stationsgebied, HOV-as West en het aardbeving bestendig maken van woningen en gebouwen in onze regio. Onze raad heeft middels de aangenomen moties werkgelegenheid AZR (25 juni 2014) en inzet werkzoekende bouwvakkers in het aardbevingsgebied (24 september 2014) aangegeven dat het van groot belang is dat werkzoekenden uit onze stad en regio aan deze projecten gaan deelnemen.

Wij hebben geconstateerd dat bij de bouw van de centrales in de Eemshaven tienduizenden werknemers zijn ingezet maar dat daar nauwelijks mensen uit onze regio werkzaam zijn geweest. Door dubieuze praktijken via uitzendbureaus zijn de regels die in Nederland gelden inzake het arbeidsrecht met voeten getreden. U bent daarmee bekend.

Gezien het feit dat het wetsvoorstel Aanpak Schijnconstructies nog in beide kamers behandeld dient te worden en er nog steeds geen keiharde sancties worden toegepast bij misstanden in de (onder)aanbesteding, vrezen de PvdA en de SP dat de schijnconstructies met onderaannemers / malafide uitzendbureaus wederom zullen plaatsvinden. Met als mogelijke consequentie dat werklozen uit stad en provincie weer aan de kant blijven staan.

Uitbuiting, oneerlijke concurrentie en verdringing op de arbeidsmarkt zijn niet alleen ernstige misstanden maar de aanpak hiervan is ook een voorwaarde om mensen uit onze stad en regio aan het werk te krijgen. Dan immers ontstaat een gelijk speelveld op grond waarvan regionale aannemers hun geografische nabijheid in de prijsstelling tot uitdrukking kunnen laten komen.

De PvdA en de SP fracties hebben dan ook de volgende vragen aan het college.

- 1) Bent u net als de PvdA en de SP ook bezorgd over het feit dat er bij de aanbesteding en de daaropvolgende onderaannesteding van grote projecten in onze stad en regio wederom sprake kan zijn van schijnconstructies? Zo ja, wat gaat u daar aan doen? Zo nee, kunt u goed onderbouwd aangeven waarom u niet bezorgd bent?
- 2) U gaat uitvoering geven aan bovengenoemde moties. Op welke manier gaat u zich hard maken om er voor te zorgen dat werkzoekenden uit stad en regio volop deel kunnen nemen aan de uitvoering van de grote projecten die aanbesteed worden?
- 3) Bent u met ons van mening dat het in de aanbestedingsvoorwaarden opleggen van gelijke verplichtingen ten aanzien van wet- en regelgeving, arbeidsvoorwaarden, etc. voor hoofd- en onderaannemers plus effectieve controle op naleving de regionale werkgelegenheid ten goede komt? Zo nee, waarom niet?

- 4) Is het college van mening dat zij ook bij private aanbestedingsprocedures een voortrekkersrol dient te vervullen om arbeidsrechtelijke misstanden te voorkomen en tegen te gaan? Zo, ja op welke manier gaat u dat doen en kunnen wij ook een notitie op dit gebied tegemoet zien.
- 5) Bent u van mening dat de gemeentelijke aanbestedingsprocedure op korte termijn aangepast dient te worden in de lijn hetgeen de Wet Aanpak Schijnconstructies beoogt? Zo ja, wanneer bent u dat van plan te doen? Zo nee, wat gaat u dan ondernemen om misstanden bij de uitvoering van werken na aanbestedingsprocedures te voorkomen?
- 6) De FNV heeft een voorbeeld regeling ontworpen ten behoeve van het aanbesteden van projecten (zie bijlage). Deze voorbeeldregeling is meerdere keren aan de Gemeente aangeboden en onlangs nog op 17 februari j.l. besproken met juristen en inkoopadviseurs van onze Gemeente. Wat vindt u van deze voorbeeld regeling en vindt u deze regeling ook toepasbaar in onze gemeente en voor het eerst bij de aanbesteding Zuidelijke Ringweg? Zo ja, wanneer kunnen wij voorstellen in deze verwachten? Zo nee, heeft u zelf ideeën om bij aanbestedingsprocedures misstanden te voorkomen?
- 7) De FNV regeling beoogt met name effectieve controle door een extern bureau mogelijk te maken bij hoofd- en onderaannemers op naleving van de aanbestedingsbepalingen ten aanzien van het personeel. Bent u het met de FNV eens dat controle zoals omschreven noodzakelijk is om uitbuiting, verdringing op de arbeidsmarkt en oneerlijke concurrentie te voorkomen? Zo nee, op welke wijze denkt u op de naleving van de aanbestedingsbepalingen toe te zien zodanig dat deze ongewenste effecten worden voorkomen?
- 8) U zit in de stuurgroep inzake de aanleg van de Zuidelijke Ringweg, die voor het Stationsgebied en die voor de HOV-as west. Formeel bent u niet de opdrachtgever in de komende aanbestedingsprocedures waarbij u in alle drie projecten sterk de gezamenlijke verantwoordelijkheid benadrukt. Bent u ook van mening dat u bij de aanbesteding medeverantwoordelijk bent voor het voorkomen van misstanden en schijnconstructies? Zo ja, hoe gaat u die rol oppakken? Zo nee, waar ligt dan uw verantwoordelijkheid bij de aanbesteding van deze trajecten?
- 9) Bij een raadsbijeenkomst over de aanleg van de ZRW kregen wij summier informatie over het toepassen van de Social Return On Investment (SROI). 'Het wordt geen pilot van Rijkswaterstaat, het moet beheerst worden toegepast en de markt moet in haar kracht gelaten worden' waren de uitspraken die bij deze bijeenkomst werden gebezigd. Kan het college aangeven wat hiermee bedoeld wordt en wat dit betekent voor de mensen in de stad met een grote afstand tot de arbeidsmarkt? Kunt u garanderen dat het protocol Social Return voor 100% wordt nageleefd ?
- 10) Er worden in de stad en regio projecten uitgevoerd waarbij u niet de (hoofd) aanbestedder bent. Bent u desalniettemin voornemens om bedrijven die verantwoordelijk zijn voor misstanden op het arbeidsrechtelijke vlak bij deze projecten sancties op te leggen ? Zo ja, indien juridisch mogelijk, bent u dan van plan om de samenwerking met deze partijen op te zeggen en/of in de toekomst met deze bedrijven geen zaken mee(r) te doen? Zo nee, kunt u goed onderbouwd aangeven waarom u dat niet van plan bent ?
- 11) Bent u in staat en bereid om zodra de aanbesteding van een project gerealiseerd is de raad te informeren omtrent:
  - a. de te realiseren regionale werkgelegenheid in mensjaren werk?
  - b. het aantal mensuren werk dat gerealiseerd wordt ten aanzien van de in de gemeentelijke SROI regeling omschreven doelgroepen waaronder werkloze jongeren
  - c. op welke wijze malafide praktijken worden tegengegaan?Zo nee, waarom niet.

Vragen ex ART 41 RvO volgvel: 2

Namens de fracties van de PvdA en SP,

Jan Pieter Loopstra (PvdA) en Wim Koks (SP)